

Великият пост и нашият духовен живот

Времето на Великия пост /Триода/ е целият наш духовен живот, събран в миниатюра. Ако следваш посланията и песнопенията всеки ден – това е достатъчно, за да се обрисува пътуването, което трябва да извървиш и борбата, която те очаква.

Този период на борба започва с основата на нашия духовен живот и завършва с нашето освещаване и прослава. Великият пост е духовно богат период: въпреки това, поради особеностите на условията, в които живеем и задълженията, които имаме, не е никак лесно да се възползваме от всички духовни възможности, които ни се предлагат.

Великият пост протича на три етапа. Първият е още преди началото на поста; вторият обхваща самия пост, а третият – това са Страстната седмица и Възкресението Христово.

Първият етап е подготвителен. В него ни се показва как да сме устремени и кой е най-добрият начин да влезем в духовната борба. Основата на целия християнски живот не е нищо друго освен осъзнаването на покаянието. Покаянието ражда смирението.

Първата неделя от Триода е тази на митаря и фарисея. Тук Господ ясно ни показва един човек изпълнен с грях, напълно неморален, който е оправдан пред Бога. В същото време ни показва и един изпълнен с нравственост човек, благочестив и „праведен“, който спазва всички разпоредби на закона, но вместо да бъде оправдан пред Бога, е признат за виновен, защото не е намерил ключа, който отваря вратата към духовния живот. Този ключ е този на покаянието и смирението. Те винаги вървят заедно. И така, всеки, който няма смирение, не може да познае покаянието; горделивите не са способни на покаяние. Само смирените са способни на такова сърдечно разкаяние, в което призовават Божието име – единственото, което може да ги спаси.

Покаянието боли, то е болезнено. Но чрез него можеш да се промениш.

Покаянието е ключът, който отваря вратата към милостта Божия. Защото човешката природа е такава, че никога не може да постигне безгрешност. Само Христос като човек бе безгрешен; както и по благодат Пресвета Богородица, която получи този дар от Бога. Не можем да си представим, че някога ще бъдем без грехове, защото това е невъзможно. Следователно, като се има предвид, че грехът на практика е неизбежен за нас, това, което може да бъде доказателство в наша полза пред Бога, не са нашите дела и добродетели, а нашето искрено покаяние. По този начин разрушаваме мита, че можем да станем абсолютно морални и добродетелни, защото колкото и морални да сме, със сигурност пак ще грешим. Така че ние не можем да изградим връзката си с Бога върху факта, че ще избягаме от греха; но можем да го направим с покаяние. Научаваме се да се покаяваме и да стоим праведно пред Него благодарение на смирен дух.

И така, покаянието се ражда от смирението. Смирените хора се каят и не се оправдават. Започнеш ли да намираш извинения за себе си, не можеш да се покаеш. След като се сдобиеш със смекчаващи вината обстоятелства за самия себе си, ти веднага намаляваш пламъка на покаянието. Ето защо отците не приемат оправданието – не защото няма извинение, когато хората съгрешават. Когато го правим, то е защото сме били повлияни от нещо. Ако обаче почувстваме болката от греха и ако, както са правили светиите, застанем пред Бога без никакво извинение и се поучим от духа на митаря – то това би била основата на нашия успех. Всичко друго ни води до тази ситуация.

Втората неделя – тази на блудния син – показва колко голяма е Божиата любов към нас; Бог ни приема, когато се върнем при него. Няма как каещите се да бъдат изгонени. Няма как да се върнеш при Бога и Той да те отхвърли.

Третата неделя – с разказа за Второто пришествие – ни показва, че вярата не е нещо абстрактно, а конкретно, включващо дела на любов и духовна борба.

На четвъртата неделя нашият Господ ни показва истинския начин да постим, като казва, че трябва да преместим сърцето си там, където е нашето съкровище.

След това е ред на първата седмица на поста – Неделя Православна. Исторически погледнато, зад празнуването на тази неделя има конкретна причина – проблемът за иконоборството, който измъчвал Църквата в продължение на един век. Оттогава, след като исторически и богословски този спор е приключил, Църквата празнува този ден. Но, както казват отците, не историческите събития са важни. Иконоборството е винаги пред нас, защото то засяга самото спасение на човечеството. Това бе първоначалната ерес, която продължава да се повтаря под различна форма. Според тази ерес Бог всъщност не е станал човек. И тъй като Бог не е станал човек, то ние не можем наистина да станем богове по благодат (да достигнем обожение бел. ред.). Когато тези хора отказвали да почитат или да гледат към иконите, докато отците на Църквата настоявали за това, това не било защото първите били набожни и се страхували, че иконите са идоли; нито значи, че другите хора не се интересували и подценявали ситуацията. Със сигурност не е било така.

Отците настоявали върху това, че от момента, в който Христос, Словото Божие, станал човек и бил съвършен човек и съвършен Бог – ние можем да го опишем и изобразим. Защото цялата наша вяра зависи от истинското възплъщение на Бог Слово, от това, което казва Свети Йоан Богослов – че „Словото стана плът, и живя между нас, пълно с благодат и истина; и ние видяхме славата Му“, ние видяхме възплъщението на Бога. С други думи, тази ерес по същество удря самата основа на вярата. В Църквата ние не се занимаваме с идеи, теории или философия, а с личността, наречена Иисус Христос. Това няма нищо общо с идеите, съдържащи се в Евангелието, колкото и красиви да ги смятаме. В Църквата ние не почитаме любовта или свободата като идеи; това, което трябва да направим, е да развием връзка с личността на нашия Господ Иисус Христос – този Христос, който стана човек и остава в Църквата като личността, която видяхме. Никога не сме виждали

Отца. Защото Христос е образът на Отца и ние сме образът на Христос. Тъй като Христос стана човек, ние сме образи на Него, който направи всичко. И така, в Църквата Христовото присъствие е факт. От момента, в който имаме човек, с когото си имаме работа, отношението ни към този човек вече не е на основата само на вярата. Не е достатъчно да кажете на Христос, че вярвате в Него (или че му вярвате). Можете да вярвате в идеологии и системи от идеи, в световни теории и партийна политика. Но не това се случва в Църквата. Да, вие стъпвате на първото стъпало на стълбата – вярата, но не оставате там; продължавате да се издигате към любовта. В Църквата всеки е призован да има връзка с Христа, изпълнена с любов. Това изисква приемане на Христовата истината и Евангелието, което е първото стъпало. Но не можем да останем там. Трябва да продължим до края. Свети апостол Павел казва, че накрая всичко ще отпадне, но любовта ще остане. Ако младите хора търсят да намерят къде е истината, те трябва да разберат, че ако сравняват Църквата с други истини и я смятат за истина, тогава дори да имат най-добрата воля на света – няма да могат да разберат, че Църквата не говори за истината; тя говори за Христос, Който е истината на света.

Христос е истината, свободата, справедливостта, мирът, началото и краят на всичко и Е всичко в Църквата.

И така, всичко, което правим в Църквата, всички борби, които водим, се предприемат, за да можем да обичаме Христос с цялото си сърце. За да можем да развием нашата собствена връзка с Христос, изпълнена с любов. Но как става това?

Първото нещо е да изследваме, да научим кой е този човек. Ето защо четенето помага толкова много в началото на духовния живот. Ето защо отците казват, че за начинаещите четенето помага повече от молитвата, или е поне толкова полезно. Много е важно да четем духовни книги, като житията на светиите, за да видим как тези хора, които неистово обичали Бога и се борели в живота си, където и да се намирали, са потопили живота си в тази връзка с Бога. Тогава започва процесът на духовния живот. Започваме да спазваме Божиите заповеди. И оставаме в Божията любов именно чрез спазването на Неговите заповеди. Тези заповеди не са особени инструкции, а лекарство. Те са терапията, предписана от Църквата, който дава резултати на тези, които я следват. Когато хората спазват Божиите заповеди, те полагат усърдие, което представлява сила в стремежа нататък. Ако не спазваме Божиите заповеди или ги спазваме малко, то духовната ни енергия пада, докато изчезне т.е. спира духовната борба. В началото Бог

дава Своята благодат като дар. Щом влезем в Църквата, всичко е лесно: четене на жития на светиите, участие в различни служби, спазване на постите – всичко е толкова лесно. Но след това трябва да положим усилие, за да получаваме тази благодат.

Така че Бог, който е едновременно истинско човешко същество и въплътеният Бог Слово, е първообразът за всички нас, както е и фокусът на нашата любов. Поканени сме да имаме лична връзка с Него и по време на това пътуване да съберем отново разбитото си Аз, което със сигурност би възстановило Божия образ в нас, който дяволът разби чрез грехопадението. Чрез Църквата, с целия този лечебен курс, ние трябва да видим нашето лично излекуване, което е специфично и носи конкретни плодове.

Автор: Лимасолски митрополит Атанасий

Източник: pemptousia.com

dobrotoliubie.com